

„Miške“ („Woodland“), aut. French & Mottershead, iš anglų kalbos vertė Emilija Ferdmanaitė, įskaitė Aldona Vilutytė, 22 min. 30 sek., 2016. Autorių nuosavybė

Ramiai	Šilta ankstyvo vasaros vakaro saulė skverbiasi pro ąžuolų ir klevų lapus ir krinta ant tavo kūno. Tu gulį ant nugaros, rankos prie šonų. Tavo akys ir burna pravertos. Tavo raumenys atsipalaiduoja, o kūnas pamažu grimzta į gruoblėtą žemę. Iš tavo veido dingsta kraujas. Jis suteka į apatinę kūno dalį. Tu vėsti. Kūno šilumą išpusto lengvas vėjelis ir sugeria žemė. Tavo lūpos išdžiūsta. Raumenys, kontroliuojantys tavo skrandį ir žarnyną, atsipalaiduoja. Tavo sfinkteriai atsiveria, ir vidurių bei šlapimo pūslės turinys pradeda tekėti lauk. Ląstelės sunaudoja tavo kraujyje ir kūne likusį deguonį. Be deguonies kraujyje ima daugintis bakterijos ir kiti mikroorganizmai, o ląstelės pradeda virškinti pačios save. Priviliota pirmųjų vos juntamų yrančių audinių kvapų, tau ant skruosto nutupia musė ir ima tyrinėti tavo veidą. Musė ieško šiltos, drėgnos angos. Ji rėplioja per tavo apatinę lūpą, įlenda tau į burną, padeda 300 kiaušinėlių ir nuskrenda. Atskrenda ir daugiau musių. Vakaro saulei pasitraukus nuo tavo kūno, oras atvėsta, ir jų veikla apimsta. Tu ir toliau vėsti. Tavo atmerktų, išsausėjusių akių paviršius patamsėja.
Šiek tiek tvirčiau	Smulkūs vokų raumenys sustingsta. Veidas ir kaklas įsitempia... Žandikaulis susirakina.

Visi tavo kūno raumenys ir organai pradeda stirti.

Ramiai ir
lėtai

Nugaron sutekėjęs kraujas nudažo tavo odą raudonai, išskyrus vietas, kur spaudimas į odą įspaudžia švelnų, blyškų raštą: ten, kur žemę liečia tavo pakaušis, mentės, alkūnės, sėdmenys, blauzdos ir kulnai; kur minkštos kūno dalys įsispaudžia į šakeles, ant kurių tu guli; kur odą žymi drabužių klostės, siūlės ir audinio tekstūra. Gilyn į naktį raudonis patamsėja iki violeto.

Išaušta diena, ir sukilusi rūgštis ima krešinti tavo kraują.

Tavo liemuo ir galūnės, širdis, plaučiai ir kiti vidaus organai jau visiškai sustingę.

Tu ir toliau vėsti. Tavo odoje esantys riebalai sukietėja, išsaugodami atramos vietų, šakelių ir drabužių paliktą raštą.

Vos įžiūrimas žalsvas atspalvis ant tavo pilvo išryškėja ir pamažu išplinta per visą krūtinę, pereina į kaklą ir susilieja su violetu kūno apačioje.

Į venas ir arterijas tau po oda skverbiasi bakterijos, nuspalvindamos jų persipynusias šakas sodria violetine ir žalia.

Šiek tiek
greičiau

Tavo kūnu slenka šiltas saulės ruožas. Šilumos pažadintos musės padeda tūkstančius kiaušinėlių – tavo burnos viduje, ausų landose, šnervėse ir akių kampučiuose.

Lėčiau ir
švelniai

Tu nebevėsti. Pasiekei tave supančio miško temperatūrą.

Tavo akių vokai nusvyra.

Tavo veidas ir kaklas atsipalaiduoja.

Tavo žandikaulis atsileidžia.

Tavo raumenys ir organai suminkštėja.

Dienai šylant tavo kvapas stiprėja.

Tavo audiniai – minkšti ir suglebę.

Išsirita pirmoji mėsmusių kiaušinėlių vada: jų lervos pradeda misti tavo burnos ir gerklės audiniais.

Tavo sukrešėjęs kraujas vėl suskystėja.

Viršutinis tavo odos sluoksnis atšoka ir atsiskiria nuo po juo esančio sluoksnio. Ant nugaros susidaro pūslės. Kūno plaukai išslenka. Nagai atsilupa.

Žarnyno bakterijos, pabaigusios virškinti jo turinį, imasi virškinti patį žarnyną.

Ore tvyro aiškus puvėsių dvokas.

Tavo audinius virškinančios bakterijos išskiria kūną pučiančias dujas.

Vandenilio sulfidą, anglies dioksidą, metaną, kadaveriną ir putresciną.

Greičiau ir intensyviau Minkštieji tavo veido audiniai patinsta, išversdami lūpas išorėn. Iš visų kūno angų veržiasi dujos, akys virsta iš akiduobių, iš burnos nukara sutinęs liežuvis. Ant kepenų, širdies, plaučių, blužnies ir inkstų susidaro didelės dujų pūslės. Tavo pilvas smarkiai išsipučia.

Nuo dujų slėgio tavo kūnas išbrinksta, maksimaliai ištempdamas atšokusią odą – tu veržte veržiesi iš drabužių. Pokši sagos, dryksta siūlės ir audinys.

Tamsus, aitriai dvokiantis 'irimo skystis' sunkiasi tau iš burnos, nosies ir vidurių, skverbiasi į žemę po tavo išpurtusiu kūnu ir pradeda pūdyti tavo drabužių audinį.

Tavo veidas knibždėte knibždausių – jos minta irimo skysčiu ir deda vis daugiau kiaušinėlių. Lervos gausiais spiečiais rausiasi tau į galvą, rydamos smegenis ir minkštuosius audinius. Kolonija skverbiasi vis giliau į tavo kūną.

Tu šyli.

Intensyvi bakterijų veikla ir besipeninčių lervų spiečius skleidžia šilumą ir galiausiai praplėšia išorinį tavo odos sluoksnį.

Lėčiau

Dujos išsiveržia lauk.

Tavo išpurtęs kūnas subliūkšta.

Irimo skysčiai plūsta iš tavo kūno, susigerdami į žemę ir ją nuodydami toksiškomis mikrobu, nitratų ir fosfatų koncentracijomis. Jauni medeliai ir ūgliai vysta ir nyksta. Kai kurie vietiniai gyvūnai priversti trauktis. Tu – išdegusios salos centras.

Pirmoji tavo kūne išaugusių lervų karta jau visiškai subrendusi. Jos nusiropščia nuo tavo subliūškusio kūno, réplioja per išdegusią žemę, įsirausia į šviežią dirvožemį ir virsta lėliukėmis.

Paskutinės tavo odos ir kaulų ląstelės nebeįstengia išgyventi ir žūsta.

Tavo praplyšusi oda pajuosta ir nueina pūslėmis, atidengdama tavo kaulus.

Varnos ir šarkos kapoja tavo kūną. Bakterijos ir toliau jį skaido.

Šiek tiek intensyviau

Dešimtys tūkstančių lervų juda kaip viena socialinė masė. Viduje ir išorėje. Jos ryja ir virškina tavo drėgnus, yrančius audinius ir raumenis. Konvulsiška viso šio judėjimo įtampa plėšo ir stumdo tavo drabužių draiskanas per mūsų apniktą kūną, atidengdama nuogą, pūvančią mėsą. Lervos byra ant žemės visur aplink tave.

Visa ši veikla išskiria šilumą. Tu vis labiau šyli.

Tavo smarvė dar stipresnė nei anksčiau: šleikščiai salsvas pūvančios mėsos, skysčių ir išmatų mišinys, priviliojantis vis daugiau mūsų ir kitų vabzdžių.

Vapsvos, skruzdės ir vabalai minta tavimi ir tavo lervomis. Kai kurie vabalai deda kiaušinėlius, o išsiritusios lervos paveldi galingus savo tėvų žandikaulius ir čia pat kimba į tavo mėsą.

Tavo salą apsupa vešli augmenija, tręšiama maistinėmis medžiagomis iš tavo irimo skysčių.

Tūkstančiai suaugusių mūsų išsirausia iš žemės ir sugrįžta ant tavo kūno dėti kiaušinėlių naujai lervų vadai, kuri toliau minta, auga, virsta lėliukėmis, o vėliau – musėmis. Ciklas kartojasi, kol nuo kūno nuėdama didžioji dalis minkštųjų audinių.

Taikiai ir
ramiai

Lietus išsklaido tavo suirusius, suskystėjusius audinius. Bendra lietaus lašų ir gravitacijos jėga išjudina tavo kaulus ir drabužius, priplodama juos arčiau žemės. Dirvožemis sugeria dar daugiau tavo kūno teršalų ir maistinių medžiagų.

Dienos tebėra šiltos, o naktys – švelnios.

Tuščia, sudriskusi oda kaip papuolė dengia tavo kaulus. Tu džiūsti. Tavo kūnas nebėra palanki terpė lervoms.

Tavo aitrus, rūgtelėjęs dvokas vilioja maitvabalius ir šimtakojus. Jie minta tavo išdžiūvusios odos skutais, nuo kaulų grandydami kremzles ir sausgysles, valydami ir gludindami jų paviršių. Naktimis atklysta ežiai ir barsukai, kurie knaisiojasi po tavo oda, ieškodami vabalų ir vorų.

Ant su žeme besiliečiančių tavo kūno vietų auga pelėsis.

Augalų šaknys iš dirvožemio sugeria tavo maistines medžiagas ir perneša jas į bugienių ir gervuogių lapus.

Paukščiai, žiurkės ir pelės nugvelbia dalį tavo plaukų savo lizdams iškloti. Lapės kramsnoja tavo šonkaulių čiulpus ir nuplėšia vieną ranką.

Ruduo.

Tave užkloja pūvantis nukritusių lapų sluoksnis. Lapų paklotėn įsimeta grybai. Prie irimo prisideda ir tavo kūno bakterijos, taip pat šliužai, sraigės ir šešiakojai. O žiemop, irimui įsibėgėjus, prisijungia ir sliekai.

Iki pavasario lapų sluoksnis jau prasikošė per tavo skeletą, vėl atidengdamas palaikus. Kandys deda kiaušinėlius, o jų lervos pradeda ardyti tavo plaukų ir drabužių likučius.

Katilėliai tręšiami tavo maistinėmis medžiagomis apsupa tavo salą. Jie auga stipresni ir aukštesni už kaimynus, kuriems teko skurdesnė dirva.

Dalis tavo maistinių medžiagų jau pakilo į jaunus aukštai virš tavęs dunksančių ąžuolų ir klevų lapus.

Šiltos vasaros saulės ruožas vėl krinta ant tavo kūno.

Saulė išblukina tavo kaulus, ir jie ryškiai boluoja gruoblėtos žemės fone.

Tavo kvapas vos juntamas.

Lietus, vėjas ir saulė nugludina tavo kaulų paviršių. Pelės ir pelėnai graužia juos dėl kalcio.

Ant tavo aptrupėjusių kaulų įsitvirtina sporos, o skeletas tampa atrama minkštomis samanoms ir kerpėms želti.

Tu pamažu įsilieji į dirvožemį ir metų laikų ciklą.

Kiekvieną rudenį tave užkloja krintantys lapai, ir kiekvieną pavasarį tavęs matyti vis mažiau.

Praėjus keleriems metams esi jau beveik palaidotas. Tavo sala išnyko. Nuodingos medžiagos, teršusios dirvožemį, išsisklaidė. Visur suvešėję augalai: pro tavo šonkaulius ir dubenį veržiasi bruzgynai, tau tarp dantų ir kaukolėje raizgosi šaknys.

Bėga dešimtmečiai, ir tu grimzti vis giliau.

Ilgesni tarpai tarp sakinių Kolagenas, kalcis, kalis ir magnis iš tavo skeleto skverbiasi į dirvožemį – tavo kaulai lieka silpni ir trapūs. Juose randasi įtrūkiaiai, pro kuriuos, toliau juos trupindamos, raizgosi medžių šaknys. Tavo skeleto struktūra po truputį suyra.

Lėtai einama į kulminaciją Gruntinis vanduo pamažu sunkiasi į tavo kaulų fragmentus, atsinešdamas mineralų – silicio dioksido, kalcito ir piritu – pėdsakus. Vanduo skverbiasi į mikroskopines tavo kaulų poras ir jose palieka dalį šių mineralų. Šios sankaupos – tai ankstyvos fosilizacijos stadijos. Poroms pamažu užsipildant... per šimtus... o paskui – tūkstančius metų... tavo kaulai suakmenėja.